

Világ proletárjai, egyesüljetek!

Dialektika

A Marx Károly Társaság időszaki lapja

Alapította: Ferencz Lajos

XIX. évfolyam 1. (135.) szám

2015. szeptember

Tartalom

In memoriam Tenner György	1
Utólagos előszó	3
GENNAGYIJ ZJUGANOV: A nagy győzelem zászlaja	4
A rendszerváltás évfordulójára	11
CSIKÓS SÁNDOR: A Majdan előtörténete	12
NAFEEZ AHMED: A Pentagon tömeges civilzavargásokra készül	15
SEUMAS MILNE: Az USA nem csökkenti háborús aktivitását, csak „suba alatt” folytatja	18
Nicolás Maduro levele az Egyesült Államok polgáraihoz	20
Ezredvég	22
Nagyító	23
A Marx Károly Társaság közleményei	25

In memoriam Tenner György

2015. augusztus 21-én elhunyt dr. Tenner György barátunk és elvtársunk, társaságunk korábbi elnöke. Személyében nagyformátumú, a marxista elemzésben és annak gyakorlati alkalmazásában etalonként elismert elvtársunkat veszítettük el. A Magyar Nemzeti Bank főosztályvezetőjeként hosszú ideig a magyar gazdasági valóság ütőerén tartotta a kezét, maga is befolyásolta azt. Gyakorlati szakemberként tudományos kutató munkát is végzett, doktori, majd kandidátusi fokozatot kapott. A nemzetközi pénzügyekben járatos közgazdászként szerzett hatalmas élettapasztalat, átlagon felüli marxista filozófiai ismeretek, szüntelen tenni akarás birtokában, egy nehéz időszakban, Rózsnyai Ervin, a ki-magasló, közismert filozófus halála után vállalta el Társaságunk vezetését, az új helyzetre való átmenet levezénylését. Még ezt megelőzően a Magyar Antifasiszta Liga alapító elnöke volt. Tudatos és bátor antifasizmusa ifjúkorában gyökerezett: nyilasok hajtották halálmenetből szökött el, a gettóból élelmiszerért lopakodott ki. Nyugdíjazását követően is folytatta tudományos munkáját, többek között – annak legjobb ismerőjeként – a Kádár korszak tanulságait elemezte. Munkabírási utolsó percéig dolgozott, utoljára a kommunista pártok mai körülmények közepette reális és szükséges szerveződési elveiről, valamint problematikáiról készített gondolatébresztő vitairatot. Filozofikus megközelítéssel vázolt gondolatai alapján műhelyvita sorozatot indítottunk. Az alábbiakban önvallomásával emlékezünk rá. T. Gyuri története (Next-Door, 2009) című önéletrajzi könyvéből idézzük kissé rövidítve a rendkívül őszinte, önértékelő, sőt önmarcangoló utószót, amely sajnos már tényleg csak utó szó. Szinte példa nélküli, hogy egy magas polcra került ember ilyen őszintén kitárja a nyilvánosság előtt belső vívódásait. Szinte kívülről tekint magára, ezért ír egyes szám harmadik személyben. Kritikusan említi például korábbi szakmai hiúságát, pedig az nem is igazi bűn, ha a társadalmi haladás szolgálataba szegődik, s amely ráadásul – mint kiderül – soha sem párosult nála elvtelen kapcsolatépítéssel. S végtelen tisztességgel szükségesnek tartja hangsúlyozni: az ötvenes évektől kezdődött folyamatok bukási felé vezető folyamatát csak utólag ismerte fel. Ugyanakkor mindvégig bátran védelmezte a szocialista irányú fejlődés tervszerűségének megfelelő viszonyokat a piaci spontaneitással szemben. Mindez bizonyítja Tenner György emberi nagyságát, tisztességét. (A szerkesztőség.)

Utószó

Egy rendkívül szerény önvallomás

Gyuri nem tartja magát túlzottan jó képességű embernek. Képességeinek korlátait akkor kellett megtapasztalnia, amikor a gimnáziumi tanulmányai során súlyos nehézségei voltak több tantárgy tekintetében... Magyar nyelv és irodalom tantárgyból kapott mindig jeles osztályzatot. Már nagyon korán, tizenéves korában rájött arra, hogy a képességek, készségek hiányait szorgalommal pótolni lehet. Elhatározta tehát, hogy szorgalmas lesz, és ehhez tartotta magát egész életútja során. Az érettségi szünetben nekiállt matematikát tanulni, mégpedig úgy, hogy minden levezetést fejben végzett el... A matematika érettségien hibátlan lett az írásbeli dolgozata, a szóbeli vizsgán pedig szinte brillírozott a feleleteivel...

A munkában töltött évek során kialakult Gyuriban egyfajta perfekcionizmus (tökéletességre való törekvés) elsősorban a maga, de munkatársai munkáival kapcsolatban is. Mindent, ami a keze ügyébe került addig javíttatott, amíg azt a határidő lehetővé tette. Ezt kollégái nehezen viselték el, de aztán

hozzászoktak. Ennek a viselkedésnek az lett az eredménye, hogy rengeteget dolgozott, állandóan időzavarba került, és tulajdonképpen mindig elégedetlen volt elsősorban a saját teljesítményével. Gyuri tisztában volt azzal, hogy a tökéletességre való állandó törekvése mögött a hiúság, az elismerésre való vágy, és bizonyára a karrierizmusa is szerepet játszott. Mindemellett Gyuri képtelen volt arra, hogy a munkán kívül is építse karrierjét, egyáltalán nem volt társasági ember, főnökeivel, partnereivel, munkatársaival soha semmiféle magánkapcsolatot nem alakított ki, sohasem kártyázott, teniszezett, vagy éppen vadászott. Következésképpen képtelen részt venni úgynevezett szaloncsevejekben. Bizonyos értelemben egy kicsit félszeg alak, aki sohasem tudta behozni azt a hátrányt, ami életének indulásakor érte.

Andrée, Gyuri felsége az antikarrierizmus megtestesítője, a funkció tiszteletének atomnyi részét sem lehet felfedezni az egyes emberek általa történő megítélésében. Ebből az attitűdből Gyuri sokat tanult, sokat átvett, egy idő után már maga sem tulajdonított a rendfokozatoknak érdemi jelentőséget. (Mindazonáltal a doktori és a kandidátusi fokozatára – néha megmosolyogni való módon – büszke, nyilván az anyai örökség révén.)

Gyuri elhagyván a 78. életévét, elgondolkodott azon, hogy tulajdonképpen sikeres pályafutásának mi lehetett az a titka, amit érdemes megosztania a leányaival, unokaival. Végezetül is arra jutott, hogy a pályája során – szerencséjére – mindvégig egy-két szinttel alacsonyabb beosztásban dolgozott ahhoz képest, mint amire tudása, tapasztalata egyébként alkalmassá tette volna. Ennél fogva az adott szinten a legjobban dolgozó, legeredményesebben tevékenykedő vezetőnek számított, és ehhez képest kapta az elismeréseket, a jutalmat, a kitüntetések.

Sikeres pályafutásának másik titkát Gyuri már nem tekinti feltétlenül követendő példának. Gyuri mindig lojális munkatárs volt, mindig szem előtt tartotta főnökének érdekeit... Gyuri kollégái közül néhányan ezt konformizmusnak tartották...

Gyuri tudomásul vette az adott kereteket, a közgazdasági szabályozó rendszerből adódó sajátosságokat, és a lehetőségeken belül igyekezett közgazdasági megfontolásait érvényesíteni a legjobb meggyőződése szerint. Látta (persze csak bizonyos korlátok között) az ország gazdaságának gyenge pontjait, betegségeit, kereste a tünetek enyhítésének módját, meg talán a gyógyítás eszközeit is, de figyelme nem nagyon terjedt ki a kiváltó okokra, még kevésbé arra, hogy miként lehetne magukat a kiváltó okokat megszüntetni. Gyuri – a saját és mások megítélése szerint – megbízható, szorgalmas, jó szakember, nem több, nem kevesebb ennél.

Közel negyven-ötven év távlatából ma már nem nehéz felfedezni, hogy az 1953-tól folyamatosan történt események itthon és a Szovjetunióban, mennyiben és hogyan jelentették a létező szocializmusok bukásának előtörténetét. Gyurinak azonban töredelmesen be kell vallania, hogy ebből semmit, vagy csak jelentéktelenül keveset látott, érzékelt. Annyi biztos, hogy nem tekintették őt elhivatott reformernek, sőt inkább konzervatívnak tartották, aki mindent elkövetett, hogy a vállaltok, de főleg az újonnan alakult bankok önállósága, autonóm cselekvési tere minél szűkebb legyen. Ez azonban részéről nem ideológiai megfontolásokból adódott (bár nem is egyszer minősítették sztálinistának), hanem praktikus szempontok, nevezetesen a pénzügyi egyensúly megőrzéséhez fűződő népgazdasági érdekek érvényesítése miatt történt. Ebben Gyuri következetes volt, és habozás nélkül vállalta, bárkivel szemben is, a konfliktusokat.

Utólagos előszó

Közreadjuk Gennagyij Zjuganovnak, az Oroszországi Föderáció Kommunista Pártja (OFKP) és a párt parlamenti (Duma) frakciója elnökének beszédét, amely a második világháború lezárásának 70. évfordulóján hangzott el. Annak ellenére közöljük, hogy miután a Dialektika szerkesztőbizottsága előkészítette közlésre a dokumentumot, erősen negatív fejleményeket tapasztaltunk. Mindenekelőtt azonban az előzményekről. Az elmúlt két évtized folyamán az OFKP a dokumentumaiban és vezetőinek tetteiben engedményeket tett a pravoszláv egyháznak, a nagyorosz nacionalizmusnak és a Duma (azaz a parlament) egyik legnagyobb frakciójaként a kormánzatnak. Egy évvel ezelőtt azonban úgy tűnt, hogy az OFKP-ban baloldali fordulat ment végbe. A párt Központi Bizottságának 2014. decemberi plénumán a munkásosztály felé fordult, nem beszéltek többet a „forradalmi fékekről”, a proletárdiktatúra kérdése került előtérbe. A radikalizálódás képzetét erősítette az is, hogy – a korábbi évektől eltérően – Putyin nem hívta meg Zjuganovot a Nagy Honvédő Háború központi évfordulós ünnepségeire. Nem engedték a Vörös Térre a Moszkvában tartózkodó Hanti Vilmost, a Magyar Ellenállók és Antifasiszták szövetsége elnökét sem, aki jelenleg egyben az antifasiszta ellenállókat képviselő nemzetközi szervezet, a FIR elnöke! Egyébként Zjuganov beszédének fordítását a MEASZ tette közzé, köszönjük. Olvasóink látni fogják, hogy e beszédében Zjuganov átfogó és elmélyült elemzést ad (a beszéd terjedelmi korlátai mellett) többek között a Szovjetunió történetéről, a mai világhelyzetről, az imperializmus általános válságáról, a fasizálódás és a háborús veszély fokozódásáról, Ukrajnáról, az oroszországi osztályviszonyokról. A szovjet történelem utolsó évtizedeinek elemzése szerintünk hiányos ugyan, nem emeli ki a gorbacsovi árulást lehetővé tevő kispolgári tendenciákat, s a mai kommunista célok ismertetése is erőtlennek tűnik, a beszéd összességében mégis mozgósító erejű. Biztató ugyanis, hogy e beszéd az új szocialista építésre való áttérés célját határozottabban meghirdeti, s ennek érdekében az OFKP a munkássággal és más rétegekkel való kapcsolat erősítését helyezi előtérbe. Ezért döntöttünk végül a közlése mellett annak ellenére, hogy 2015 decemberében zavaros tartalmú találkozó zajlott Zjuganov és Putyin államelnök között. Ezen a találkozón Zjuganov azt javasolta, hogy az 1917. évi februári polgári és a Nagy Októberi forradalom 100. évfordulója okán „a »vörösök« és a »fehérek«, minden államhoz hű hazafias erő olyan »szerződést« írjon alá, amely e dátumokig a nép egységéhez vezet”. Persze Putyin ezzel egyetértett, hisz ő van nyeregben... Januárban pedig az orosz elnök a Szovjetunió megalapítójának születésnapja évfordulóján azt mondta, hogy Lenin a Szovjetunió, értsd az orosz birodalom alá atombombát helyezett, amely legvégül fel is robbant. (Ez utalás arra, hogy a tagköztársaságok megkapták a kilépés alkotmányos jogát a Szovjetunió megalakulásakor, 1922-ben.) Zjuganov erre tudomásunk szerint nem reagált, a KB elnökhelyettese, V. Kasin pedig megrázóan gabszoló mondatot mondott az Interfaxnak: „Reméljük, hogy ez egyszerűen kicsúszott az elnök szájából...” Zjuganov beszédét mint történeti dokumentumot adjuk közre, de egyben felhívjuk olvasóink figyelmét az OFKP politikájának erőteljes kanyarjaira.

Felhasznált háttéranyagok:

<http://forum-msk.org/material/politic/11365650.html>

<http://tr.rkrp-rpk.ru/get.php?6050>

<http://forum-msk.org/material/news/11299838.html>

(A szerk.)

GENNAGYIJ ZJUGANOV

A nagy győzelem zászlaja

Elvtársak, barátok és fegyvertársak!

Örülünk, hogy most májusban, a szovjet népnek az 1941–1945-ös Nagy Honvédő Háborújában a náci Németország felett aratott győzelme 70. évfordulója ünneplésének napjaiban Moszkvában üdvözölhetjük Önöket.

Minden tisztességes ember a világ minden részén elismeri, hogy a Vörös Hadsereg katonái és az egész szovjet nép tömegméreteiben megmutatkozó hősiessége döntő szerepet játszott a náci Németország legyőzésében. A hitlerizmussal szembeni harc fő terhét a Szovjetunió viselte. Döntő mértékben járult hozzá a militarista Japán legyőzéséhez is, így idézve elő az egész második világháború befejeződését.

A német megszállók a Szovjetunió megtámadása előtt már szinte az egész kontinentális Európát meghódították. Egyetlen európai burzsoá állam sem volt képes szembeszállni a hitleri katonai gépezettel. Még Franciaország – a világ egyik legfejlettebb állama – is 40 nap alatt megadta magát a megszállóknak. Csak a szocializmust építő Szovjetunió volt képes ellenállni a Wehrmacht támadásának, majd szét-törte a fasiszta szörny gerincét. Csak a bolsevik párt által vezetett szovjethatalom tudta megszervezni az erős ellenséggel szembeni ellenállást és volt képes népét győzelemre vezetni. Nem véletlenül írta Georgij Zsukov szovjet marsall: „A szovjet életmód és a párt erős oktatási munkájának hatása alatt új ember született országunkban: az igaz ügyében meggyőződéssel hívó és a haza sorsáért mély személyes felelősséget érző ember.” A Kommunista Párt által nevelt szovjet ember vált a fő erővé, amely szétzúzta a fasizmust, miként a kommunisták váltak az antifasiszta ellenállás vezető csapataivá a Hitler által megszállt országokban.

Két év múlva ünnepeljük a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 100. évfordulóját. A forradalom vörös zászlaját tűzték ki a lerombolt Reichstagra 1945 májusában. Ez nem volt véletlen. Miként John Reed, a kiemelkedő amerikai újságíró és közéleti személyiség írta, az 1917 októberében Oroszországban történt események „megrengették a világot”. Földünk soha nem volt már az, ami korábban. A történelemben először jelent meg a munkások és parasztok állama, amely véget vetett az ember ember által történő kizsákmányolásának.

Szovjet-Oroszország gyorsan újjáéledt a polgárháború és a 14 külföldi állam intervenciója által hátrahagyott romokból. A Szovjetunió rövid idő alatt modern tudományt és oktatást teremtett, és ennek bázisán fejlett gazdasági modellt hozott létre. Az iparosítás során hatalmas munka folyt. Az átlagos ipari növekedés az 1930-as években 16,5% volt. Valóságos gazdasági csoda történt. Hatalmas potenciál jött létre az első két sztalini ötéves terv ideje alatt, s a munka termelékenysége megduplázódott. 1937-ben a Szovjetunió ipari termelésének 80 százalékát már új gyárakban állították elő.

Történelmileg szemlélve a német ipar jóval fejlettebb volt, mint a mezőgazdaságra épülő Oroszország ipara. A szovjet tudósoknak, mérnököknek és munkásoknak azonban egyúttal olyan fegyverrendszert sikerült kifejlesztetniük, amely felülmúlta a hitlerit. A Szovjetunió győzelme a fasizmus felett a humanizmus, a haladás eszméinek győelmét jelentette az ördög sötét erői, az embergyűlölő ideológia felett. Joszif Sztálinnak minden oka megvolt rá, hogy 1946 februárjában kijelentse: „A háború példázatai után egyetlen szkeptikus sem merészné kétségbe vonni a szovjet társadalmi rendszer életképességét. Azt mondhatjuk ma, hogy a szovjetrendszer... a társadalom szervezésének legjobb formája...”

A háború frontján tanúsított nagyfokú hősiesség folytatódott a háború sújtotta nemzetgazdaság gyors helyreállítása során is. Az akkori korszak minden nehézsége ellenére a Szovjetunió megteremtette a nukleáris rakétapajzs alapjait, amely megbízhatóan védelmezte a világot a harmadik világháború fenyegetésétől. A minőségi intellektuális ugrás, amelyet a társadalom a háborút megelőző időszakban hajtott végre, az ipari, tudományos és oktatási potenciál növelése révén folytatódott az 1950-es és 1970-es években. A Szovjetunió győzelme a Nagy Honvédő Háborúban, az ország gyors felépülése a háború romjaiból, az új államok elindulása a szocialista építés útján, Jurij Gagarin űrutazása, a Szovjetunió aktív részvétele a világ gyarmati rendszerének felszámolásában meggyőzően bizonyították a szocializmus előnyeit. A Szovjetunió és legszorosabb szövetségeseinek nehézségei, amelyekkel az 1980-as években szembesültek, nem voltak leküzdhetetlenek. A Szovjetunió tönkretételében meghatározó szerepet játszott Gorbacsovnak és közeli munkatársainak árulása. Az akkori drámai események nélkül ma a világ egészen más lenne.

A modern világ: a legfontosabb jellemzők

A fasizmus feletti nagy győzelem 70. évfordulójáról szólva emlékeznünk kell azokra az okokra is, amelyek a nácizmust előidéztek. Vlagyimir Iljics Lenin már 1916-ban, *Az imperializmus mint a kapitalizmus legfelsőbb foka* című munkájában rámutatott, hogy a huszadik század elejére a kapitalizmus elvesztette haladó jellegét. Az első világháború, amely akkor söpört végig, bebizonyította, hogy a kapitalizmus egészében reakciós jelenséggé vált.

Az imperialista hatalmak útja a dolgozó emberek féktelen kizsákmányolásának az útja, egész népek gyarmati sorba taszítása és kirablása. A legreakciósabb politikai erők támogatásának és a legprimitívebb gazdasági megállapodások konzerválásának az útja. Végso fokon ez a végtelen véres háborúk útja. Az imperialista államok útja áldozatok millióival és mérhetetlen emberi szenvedésekkel van kiköveve.

Ma, a 21. századból visszatekintve az emberi történelemre, világosan látjuk, hogy a kapitalizmus egyszerűen nem ismer más utakat. Képtelen megjavulni. Ezt bizonyítja Jugoszlávia és Irak, Afganisztán és Líbia, Szíria és Ukrajna esete. A közelmúltban ezek az államok az amerikai imperializmus megnövekedett agresszivitásának váltak az áldozataivá.

Mi nagyon jól értjük ennek az agresszivitásnak az okait. A kapitalizmus általános válsága több mint száz éve erősödik földünkön. A 20. század végén a válság időlegesen elhalványult a Szovjetunió és a kelet-európai szocialista országok összeomlásával. Hatalmas erőforrások kerültek a tőke, mindenkifölött az amerikai tőke kezébe. A világpiazi helyzet szintén a Nyugat javára változott meg, manapság kevesebb az erős versenytársa. Ám alig két évtizeddel később a világ ismét a válság szakadékába zuhant. A kapitalizmus rendszerszerű ellentmondásai ismét felszínre törtek. A fő ellentmondás, mint korábban is, a termelés társadalmi és a kisajátítás magánjellege között van.

A mostani válság az egész világra hatást gyakorol. A pénzügyi és gazdasági következmények mellett érinti az energia és a nyersanyag szféráját is. A környezetvédelmi problémák egyre akutabbakká válnak. A válság a strukturális krízis jegyeit ölti magára. Az ugyanilyen méretű két korábbi válság két világháborúhoz vezetett.

A közelmúlt évtizedek tendenciáinak alapos elemzése nyomán az Oroszországi Föderáció Kommunista Pártja globalizációként határozta meg az imperializmus modern formáját. Igen, az integrációs folyamatok a világban jellegüket tekintve objektívek. Az emberiség a mind szorosabb és mindent átfogó egység irányába fejlődik. Napjainkban ezek a folyamatok erősen felgyorsultak a technológia és kommunikáció

intenzív fejlődésének köszönhetően. A tudományos és technológiai forradalom új szakasza az emberiség számára a gazdasági növekedés és a társadalmi fejlődés kolosszális lehetőségeit nyitja meg. A kapitalizmus fennállása azonban eltorzítja a világ fejlődésének folyamatát és kiélezi annak ellentmondásait. Az imperializmus és a globalizáció a világ integrációjának reakciós és eltorzult formája.

Ma az imperializmus központja magában foglalja az Egyesült Államokat és számos európai nagyhatalmat. Ők birtokolják a világ gazdagságának oroszlánrészét, kifosztva más államokat. A formálisan független országok gyarmatosítása a nagytőke által ma olyan módszereket vonultat fel, mint az adósságszpirál szövése, offshore pénzügyi zónák létesítése és a hitelminősítő intézetek működtetése.

Aktívan alkalmazzák a privatizációt és lerombolják az állam társadalmi funkcióit a további tőkekoncentráció érdekében. A pénzügyi spekulációk jelentősége drámai mértékben megnőtt. A hozzáadott érték a termelés szférájából a pénzügyi szörnyek zsebébe vándorol. Az USA, az Európai Unió és Japán élő példákat nyújt erre.

Az OFKP úgy véli, hogy a kapitalizmus pénzügyi hegemoniája elherdálja a termelő-erőket. A jövedelmek igazságtalan elosztása a munka és a tőke között egyre égbekiáltóbb. A munkanélküliség nő. A társadalmi helyzet egyre romlik. A kapitalizmus képtelen biztosítani a hosszú távú társadalmi-gazdasági fejlődést a természetes emberi környezetben. A tőkefelhalmozás maximalizálása utáni hajsza rombolja a környezetet.

Ami ma Földünkön történik, marxista-leninista elemzést igényel. A tőke haszonkulcsa csökken, ami ellen a kapitalizmus minden rendelkezésre álló eszközzel harcol: a kizsákmányolás fokozásával, a pénzügyi spekulációval és katonai kalandokkal. A tőke ragadozó természete nyilvánvaló.

Két évvel ezelőtt, az OFKP 15. kongresszusán, pártunk alapos áttekintést készített a modern világ ügyeinek állásáról. Az alábbiakban a legfontosabb jellemzők:

1. A globalizációnak mint az imperializmus modern formájának létrehozása.
2. A tőke széles körű és általános offenzívája a dolgozók jogai ellen.
3. Az imperializmus agresszivitásának növekedése a világban, a katonai konfliktusok számának és egy nagy háború veszélyének növekedése.
4. A pénzügyi-gazdasági világválság új szakaszt jelent a kapitalizmus hanyatlásában.
5. A fejlődő országok gyors növekedése kihívást jelent az amerikai imperializmus hegemoniájára nézve.
6. A munkásosztály és a népek növekvő mozgalma; a baloldali pártok egyre aktívabb szerepe a kommunista mozgalomnak a 20. század késői szakaszában történt válsága után.
7. A szocializmus növekvő szerepe a kapitalizmussal szemben mint szükséges és egyetlen alternatíva.
8. A pénzügyi-oligarchikus tőke egyre nyíltabban a leggonoszabb és legreakciósabb erőkre helyezi a tétjét. A mindennapok friss bizonyítékai igazolják ennek az értékelésnek az érvényességét. A tőke a világot egyre inkább egy globális katonai konfliktus felé taszítja. Az ellentmondások három csoportja formálja az új világháború feltételeit: a gazdaságilag fejlett országok közötti; az imperialista mag és a világperiféria közötti; a globális pénzügyi tőke törekvései és az országok, beleértve a fejlettek nemzeti érdekei közötti ellentmondások.

Újgyarmatosító politikájuk elindításában a vezető hatalmak széles körben hagyatkoznak az állami terrorizmusra. Gyakorlatilag bábkormányokat állítanak fel és ültetnek a gyengébb országok nyakára, a néptömegek akarata ellenére. Ennek legutóbbi feltűnő és tragikus példája Ukrajna sorsa.

Ukrajna: az állami terrorizmus áldozata

A múlt év februárjában Kijevben puccskormány jött létre. Ezt nagymértékben az USA vezető körei és NATO-szövetségesei idézték elő. A nyugati politikát Ukrajna tekintetében hosszú idő óta a szuverén állam belügyeibe történő nyers beavatkozás jellemzi. Ez világos volt már az első „Majdanon” 2004-ben, amikor az Amerika-barát Juscsenko elnök jutott hatalomra a külföldi beavatkozás eredményeként. Washington nem is szégyenli az ukrán válságban betöltött szerepét. Victorai Nuland amerikai külügyi helyettes államtitkár nyíltan megmondta: annak érdekében, hogy növeljék befolyásukat Ukrajnában, Washington legalább öt milliárd dollárt költött.

Az agresszív politikát folytató Bandera-barát körök az USA teljes támogatását élvezik. Ráadásul a tengerentúli bábosok, akik a kijevi bábokat mozgatják, megszerzik a természeti erőforrásokat és az ukrán piacot. Ebben a folyamatban Ukrajnát faltörő kosnak használják Oroszország ellen, összezúzva a testvéri népeink közötti évszázados kapcsolatokat. A kijevi kormánypuccs létfontosságú volt az USA számára. A kormányzat több mint 18 billió adóssága növekvő mértékben készíti Washingtont arra, hogy kalandor módon oldja meg problémáit. Az amerikai vezetés számára az ukrainai reakciók erői hatalomba helyezése és polgárháború kiprovokálása egyszerre több feladatot is megoldott. A feszültségek gócpontját hozza létre, gyengíti Oroszországot, kanócként szolgál egy lehetséges széles körű háborúhoz.

Az ukrainai konfliktus lehetővé teszi az USA számára, hogy „saját ölelésével megfojtsa a nyugat-európai országokat”. Az Oroszország elleni gazdasági szankciók bumerángthatást fejtenek ki az Európai Unió gazdaságára. Washington előnyt akar szerezni, hogy elérje régóta áhított célját, vagyis ellenőrzése alá vonja az európai piacot.

A Porosenko–Jacenyuk politika az ukrán gazdaság összeomlásához vezet, valamint ahhoz, hogy az ország elveszítse függetlenségének utolsó maradványait is. Habár Ukrajnának sok tehetséges és hozzáértő embere van, a kormányban már külföldiek ülnek. És egyre több a külföldi tanácsadó. Gyakorlatilag gyarmattá válik az egykori szovjetköztársaság. Ukrajnát egyidejűleg bevonják a NATO agresszív katonai blokkjába is.

Az OFKP ezzel a háttérrel szemben támogatta a Krím és Szevasztopol Oroszországgal történt újraegyesülését egy évvel ezelőtt. Ez egy széles körű, antifasiszta jellegű népmozgalmi támogatás volt. A krimi népmozgalom jellegét tekintve teljesen szovjet volt, a teljesen demokratikus referendum eredményei pedig megkérdőjelezhetetlenek. Ugyanígy, antifasiszta álláspontját követve, az OFKP folyamatosan segíti a Luganszki és Donyeck-i Népi Köztársaságot. Az a párt vagyunk, amely folyamatosan humanitárius segítséget nyújt Újoroszország lakosainak, akik az ukrán újnácizmus áldozataivá váltak. 35 konvoj humanitárius segítyt, élelmiszert és gyógyszereket küldtünk Ukrajnába. Az OFKP úgy véli, hogy Újoroszország lakossága nemzeti felszabadító harcot vív a kijevi banderista oligarcha rezsimmel szemben.

Sürgetjük az orosz vezetést, hogy ismerje el a Luganszki és Donyeck-i Népi Köztársaság függetlenségét, amely az ott tartott referendumok eredményein alapul. Hisszük, hogy a jelenlegi bonyolult ukrainai helyzet az orosz hivatalos politika komoly kudarca. A gyakorlatban az orosz hatóságok az USA-nak szabad kezet adtak ebben az országban, hogy több száz „nem kormányzati szervezet”, „agytrösztöt”, „független média egységet” hozhasson létre.

Az orosz elit az Ukrajnával kapcsolatos aggodalmait a gázvezetésekre korlátozta. Ez valójában az orosz és ukrán oligarchák közötti összejátszás következménye, amely meggyengítette a népeink közötti évszázados kapcsolatokat. Mindez rávilágított az orosz külpolitika osztályjellegére. Hangsúlyozom, az a tény,

hogy az OFKP támogatja az orosz vezetés bizonyos külpolitikai döntéseit, nem jelenti azt, hogy támogatja annak egész politikáját és gazdasági kurzusát. Meg vagyunk győződve arról, hogy a válságot, amely Oroszországot érte, nem a nemzetközi szankciók vagy az olaj világpiaci árának esése okozták. Ez a gazdasági válság a hosszú ideje tartó liberális politika következménye, ami a pénzügyi-spekulációs és erőforrást exportáló oligarchák étvágyának kielégítését célozta a széles néptömegek kárára. Csak egy példa: az orosz hatóságok közel 2 billió rubellel erősítették meg a bankokat az elmúlt hónapokban, az ipar támogatására pedig csak 20 milliárd jutott.

Nemet a reakcióra és a fasizmusra!

A hitleri Németország felett aratott győzelem 70. évfordulójának előestéjén a világimperializmus Ukrajnában a legradikálisabb nacionalista erőkre tette a tétjét. Semmi új nincs ebben. Nem tegnap kezdődött, hogy a Nyugat a nácizmus rehabilitációjának útjára lépett. A 2000-es évek közepén az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése elfogadta az „Európa totalitárius kommunista rezsimeit” elítélő 1481. számú határozatát. Már akkor nyilvánvaló volt, hogy ez több, mint egyszerűen a Szovjetunió gyűlölete. Ez a fasiszta bosszú egy eleme volt. Ma a „barna újjászületés” Európában a mindennapok valóságává vált. Nincs jogunk ahhoz, hogy szemet hunyjunk efelett.

Történelmileg az imperializmusnak két fajtája létezett: a liberális és a fasiszta diktatórikus imperializmus. A politikai struktúra tekintetében különböznek egymástól, de a gazdasági alapjuk azonos. Az imperializmus mindig azt keresi, hogyan növelheti a tőkét egész országok és népek kizsákmányolásával. Amint a történelem tanúsítja, a liberalizmus könnyen alakul át fasizmussá.

Ma az emberiség nagyon fontos választással néz szembe. Vagy – emlékezve az 1945. májusi nagy győzelemre – határozott nemet mond a fasizmus restaurálására, vagy pedig az imperializmus egy új katonai konfliktus örvényébe rántja a világot. Valamennyi haladó erő feladata, hogy egyesüljön a reakciós és neofasiszta erők által kiváltott fenyegetéseket látva.

Ebben a kontextusban az Orosz Föderáció nagyon nehéz helyzetben találja magát. Az ellenforradalom győzelme és a burzsoá rendszer megteremtése elmondhatatlanul nagy nehézséget és hatalmas pusztítást hozott országunkra. Az orosz ipar számos szektorát évtizedekre visszavetették. Az elmúlt 15 évben az ipari munkásság száma több mint 2 millióval csökkent. Két szektor, az áruexport és a bankrendszer uralja az orosz tőkét. A gazdaság más szektorai, különösen a tudományt intenzíven felhasználók könyörtelenül elpusztultak a transznacionális monopóliumok közvetlen részvétele miatt. A világpiacon versenyképes iparágak szenvedtek leginkább. A sok vonatkozásban a Nyugat nyersanyagfüggelékévé vált Oroszország elveszítette gazdasági függetlenségét és nemzetbiztonságát.

Az OFKP meghatározása szerint az Oroszországban helyreállított kapitalizmus jellegét tekintve regreszív és parazita, oligarchikus és komprádor. Ennek következtében nem életképes, és történelmileg kudarcra van ítélve. Az integrálódás a „globális kapitalizmus” rendszerébe az országot a világkapitalizmus fogságába vetette.

Ismét, miként száz évvel korábban, a kapitalizmus országunkat két szemben álló társadalmi osztályra, a burzsoáziára és a proletáriátusra osztotta meg. Az orosz társadalom rétegződése a vagyoni polarizáció példátlan fokát idézte elő. Az orosz lakosság közel harmada szegénységben él.

Az országban a magántulajdon uralkodik, a munkásosztály ismét elnyomott és kizsákmányolt osztállyá vált. Ezért van az, hogy objektíven érdekeltek vagyunk Oroszország szociális irányú szerkezetátalakításában. Az OFKP KB 2014 októberében tartott teljes ülése alaposan tanulmányozta a pártmunka kérdését a proletáriátus környezetében. A munkásosztállyal és a proletariátus más rétegeivel való kapcsolat

erősítésében látjuk a biztosítékát annak, hogy az OFKP programcéljai sikeresen megvalósuljanak, vagyis új szocializmus épüljön fel.

Pártunk nagyon is tisztában van azzal, hogy csakis ha erősítjük a munkások proletár osztályöntudatát, akkor tudunk hasonló öntudatosságot formálni azokban a társadalmi rétegekben, amelyek közel vannak hozzájuk. Elengedhetetlenül szükségünk van az ipari munkásosztály erős szövetségére a szellemi munkásokkal, a dolgozó parasztsággal, a városokban és vidéken élő félig proletár rétegekkel, a kisiparban dolgozókkal. A nagytőkével való leszámolásban csak egy ilyen szövetség teszi lehetővé a kispolgárság és a középburzsoázia „felső szintjének” semlegesítését, és csak ez biztosíthatja a magabiztos átmenetet a szocializmusba!

Az Októberi Forradalom tapasztalata jeladás

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom a szocializmusért folytatott békés és nem békés harc alapvető tapasztalatát nyújtotta. Századik évfordulóját 2017-ben ünnepeljük. Ez egy kiemelkedő dátum, amelyre hosszan és alaposan fel kell készülni. Ezt a munkát mi idén márciusban kezdtük el. A Nagy Októberi Forradalom forradalmi öröksége és az OFKP feladatai voltak a Központi Bizottság legutóbbi plénumának napirendjén.

Akárcsak száz évvel korábban, az oroszországi oligarchikus és bürokrata elit képtelen kivezetni az országot a válságból. A 20. és a 21. század fordulóján az orosz vezető osztály megpróbálta az „elitek konvergenciájának”, a világ oligarchiaival való egyesülésnek a politikáját követni. E célból liberális reformokat erőltettek Oroszországra, és a szocializmus sikereit lépésről lépésre felszámolták.

Ám a nyugati imperializmus agressziójával szembesülő orosz hatalom és oligarchia megzavarodott és megosztottá vált. Egyik része, látva, hogy a tőkésüket fenyegetik, megpróbál ellenállni. Másik része kész teljesen lemondani Oroszország szuverenitásáról annak érdekében, hogy biztosítsák saját pozíciójukat. Mindkét csoport igencsak eltávolodott a dolgozók érdekeitől. Az emberek széles tömegei szenvednek a legjobban a mély társadalmi és gazdasági válság következményeitől.

A mai Oroszország a szovjet szocializmustól erős gazdaságot örökölt. A jelenlegi politikai rezsimek elmulasztotta fenntartani az elért színvonalat. Saját eredménytelenségük igazolására az uralkodó körök és ideológiai védelmezők a szennyes féktelen áradatát zúdítják a szovjet múltira. Az Oroszországban uralkodó rezsimek a szovjetellenesség a védjegye. Az OFKP folyamatosan harcol e jelenség ellen.

Szent kötelességünknek tartjuk, hogy emlékezzünk a szovjet embereknek a világ civilizációjához való egyedülálló hozzájárulására. Ez az örökség fontos ideológiai fegyver az osztályellenség elleni harcunkban.

Az OFKP megérti, hogy a kapitalista restauráció erőteljesen visszavetette Oroszországot. Meg vagyunk győződve arról, hogy vissza kell térnünk az októberi forradalom útjára. A mi nagy örökségünk a szocializmus követőinek egyedülálló gyakorlata. Méltó büszkeséggel tekinthetünk a háború sújtotta gazdaság helyreállításának tapasztalataira. A bolsevikok kétszer is tisztességgel megoldották ezt az összetett problémát.

Az OFKP feladata, hogy Oroszországot ismét szocialista pályára állítsa. Ennek érdekében túl kell jutnunk a jelenlegi gazdasági rendetlenségen, és fel kell zárkóznunk azokhoz az országokhoz, amelyek előttünk vannak. Ahhoz, hogy az embereket holnap mozgósítani tudjuk, hogy megbirkózhassanak a rémisztően nagy feladatokkal, már ma meg kell nyernünk a széles tömegek bizalmát. A mi kötelességünk meggyőzni a munkásosztályt, a mérnököket, a tudósokat és tanárokat, általában a dolgozókat, hogy képesek vagyunk a nagy változtatások élén járni.

E célból pártunk kidolgozta a válságellenes programot, amit aktívan támogatunk. Többségi bizalmat élvező kormány megalakítására hívunk fel, amelynek a válság elleni küzdelem az elsődleges célja. Az Állami Duma OFKP frakciója új iparpolitikára, államosításra és a dolgozók szociális védelmére vonatkozó törvényhozási kezdeményezéseket dolgozott ki és nyújtott be. Helyzetünknek a társadalomban való megerősítése érdekében szélesítjük agitációs eszközeink arzenálját és fejlett technológiákat alkalmazunk.

A párt „Vörös Vonal” (honlapja: <http://www.rline.tv/> – a szerk.) tévécsatornáját hivatalosan is bejegyezték, és megkezdte a műsorszórását. A Központi Bizottság Politikai Tanulmányok Központja már második éve képezi ifjú elvtársainkat. Céltudatos kampányt indítottunk, hogy leleplezzük a szovjet történelem meghamisítását. A Nagy Októberi Forradalom győzelme utáni száz év, amely a társadalomnak a szociális igazságosság elve mentén történő átalakítását célozta, gazdag harci és győzelmi tapasztalatot halmozott fel. Egy jobb világ bajnokainak új generációit olyan nevek inspirálják, mint Vlagyimir Lenin és Joszif Sztálin, Ernst Thälmann és Georgi Dimitrov, Georgij Zsukov és Konsztantyin Rokoszovszkij, Szergej Koroljov és Jurij Gagarin, Ernesto Che Guevara és Fidel Castro, Ho Chi Minh és Salvador Allende, Daniel Ortega és Hugo Chavez. A Nagy Októberi Forradalom vörös zászlaja és a fasizmus feletti nagy gőzelem tükröződött a kubai forradalom romanticizmusában, Kína és Vietnam mai sikereiben, a székely és szorgalmas Fehéroroszország folyamatos fejlődésében, és a „vörösödő” Latin-Amerikában.

Az OFKP meg van győződve arról, hogy csakis a szocializmus tud reális és nem reakciós „utópista” alternatívát biztosítani a globális világrendnek. Ebben a tekintetben különös fontossága van a munkásosztály egységének a társadalmi felszabadulásért folytatott osztályharcában, valamint a népek függetlenségéért, a szabad, demokratikus és személyes fejlődésért zajló küzdelemben. A világ valamennyi haladó erejének együtt kell lennie ebben a harcban. Hogy elérjük ezeket a célokat, szükség van az ifjúságra, a nőre, a szakmai, környezetvédelmi és más szervezetekre, a békéért, a népek közötti barátságért, az igazságért és a társadalmi haladásért küzdő csoportok egységére. Az orosz kommunisták biztosak abban, hogy a világ haladó erői az egységük erősítésével a legszélesebb teret adják az antiimperialista mozgalomnak a következő területeken:

- a munka felszabadításáért, a kizsákmányolástól mentes társadalmi igazságosságért;
- az internacionalizmusért és hazafiságért, melyek az emberi és nemzetközi élet alapvető együttes értékei;
- a sovinizmus és kozmopolitizmus ellen;
- a nemzeti és állami függetlenségért;
- az emberi jogok, mind a polgári, mind pedig a politikai, valamint a szociális és gazdasági jogok (a munkához és szabadidőhöz, oktatáshoz és egészségügyi ellátáshoz, a társadalmi biztonsághoz való jog) tiszteletben tartásáért;
- a vélemény és az információ szabadságáért, az információ totalitarizálása és a kulturális imperializmus ellen;
- a környezet megőrzéséért a „fogyasztói hajsza” és a világ modern munkamegosztásának romboló hatásai ellenében;
- a népek jogáért, hogy felkelhessenek, megvédhessék magukat az agressziótól, harcolhassanak az elnyomókkal és a betolakodókkal szemben, a nemzetközi terrorizmussal szemben, a terrorizmus és a nemzetközi felszabadítási harc közötti világos különbségtételért;
- a faji és nemzeti diszkrimináció és az apartheid minden formája ellen;
- az adósságszolgálat ellen;
- az egyének feletti totális politikai ellenőrzés felszámolásáért;

- az agresszív katonai-politikai blokkok feloszlásáért.

Mindezek a valóban hiteles demokratikus erők széles antiimperialista frontjának a feladatai.

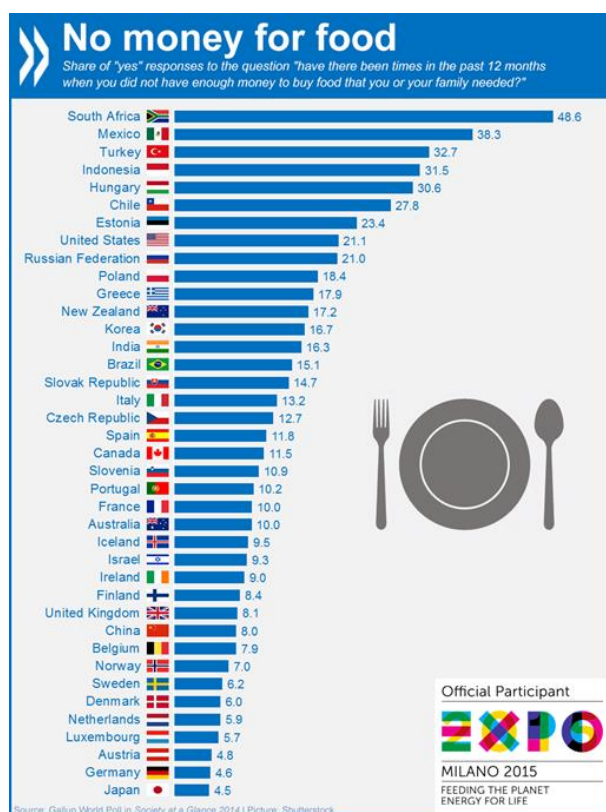
A mi feladatunk sikeresen egyesíteni a munkásosztály, a dolgozó parasztság, a demokratikus intelligencia és a nemzeti felszabadító harcosok erőfeszítéseit.

A fasizmus feletti győzelem hetvenedik és a Nagy Októberi Forradalom közelgő századik évfordulója jó ösztönzést ad közös ügyeink folytatásához, a jövőbe vetett optimista tekintet, új sikereinkben való magabiztosság számára.

(Forrás: MEASZ Hírlevél, 2015. június 5.)

A rendszerváltás évfordulójára

Az alultápláltak (éhezők) aránya

Sorozatunkban ezúttal a magyarországi alultápláltak (legalábbis strukturálisan éhezők) arányát mutatjuk be a teljes lakosságon belül, nemzetközi összehasonlításban. A Gallup nemzetközi közvélemény-kutató cég felmérése szerint a fejlett és közepesen fejlett országok között Dél-Afrika, Mexikó, Törökország és Indonézia után 2014-ben Magyarországon sújtotta a lakosság legnagyobb részét (30,6%-át) legalább egyszer az élelmiszerhiány. Az éhezéssel együtt járó mélyszegénység minden olyan kelet-európai országban megtalálható (11–21%), ahol a rendszerváltó ellenforradalom előtt ez a jelenség lényegében véve ismeretlen volt. (Figyelemre méltó, hogy a kapitalista világ vezető hatalmában, az Egyesült Államokban 21,1% volt az ily módon súlyosan nélkülözők aránya. Van pofájuk ezt a rendszert állítani elénk követendő példaként...!)

A fenti táblázat fejlécének fordítása: Nincs elég pénze élelmiszerre. Azok aránya (%-ban), akik

igennel válaszoltak a következő kérdésre: voltak-e olyan időszakok az elmúlt 12 hónapban, amikor nem volt elég pénze arra, hogy az Önnek és családjának szükséges élelmiszert megvegye? (F. P.)

CSIKÓS SÁNDOR

A Majdan¹ előtörténete

1. A Szovjetunió felbomlásakor Ukrajna a nemzetépítés vélhetően a saját maga számára is váratlanul nehéz feladatával került szembe. Akármit talál is ki most az ukrán délibábos történészek hada, *Ukrajna 1991 előtt* – leszámítva a polgárháború néhány esztendejét – *soha nem volt független állam*. A cári, majd a szovjet időkben ez valójában föl sem tűnt.

Márpedig egy új állam összekovácsolása, a nemzetépítés olyan feladat, amelynek végrehajtása során óhatatlanul magasba csapnak a nacionalizmus, a sovinizmus, az idegengyűlölet hullámai. Dúsan tényésnek a nemzeti mitológiák és a rájuk épülő „nemzetegyesítő eszmék”, Ukrajna esetében pedig a világszerte alighanem egyedülálló méretű történelemhamisítás is. (A mai ukrán történelemkönyveket lapozgatva azt olvassuk, hogy ukránok hozták létre az európai civilizációt, mindenki ukrán volt – még Jézus Krisztus is –, a Fekete-tengert pedig ukránok ásták ki. Elegendő megnézni a tihanyi apátságnál pár éve emelt szobrot: I. András királyunk és *ukrán* hitvesének szobrát!)

Az orosz állam kezdeteikor a protoorosz fejedelemségek laza koalíciójaként működő Kijevi Nagyfejedelemség a keleti szlávság még többé-kevésbé azonos nyelvvel, azonos nemzettudattal rendelkező, már akkor is hatalmas területen elterülő országa volt. A mongol támadás, a 250 évig tartó mongol–tatár hódoltság idején a korábban is laza szerkezetű ország széthullott. A mai Ukrajna területét 1360 táján a litván nagyfejedelemség hódította meg. Negyedszázaddal később (mint történelmünkben is tudjuk) Nagy Lajos király lengyel királynővé választott leánya, Hedvig (a lengyelek Jadwigaként ismerik) kezét nyújtotta Jagelló Ulászló litván nagyfejedelemnek. A perszonálunió lényegében Lengyelországba olvasztotta be az addig hatalmas területű Litvániát, amely a Nyugati Dvínától (a lett Daugavától) egészen a Fekete-tengerig terjedt. Az ily módon lengyel uralom alá került hajdani protooroszokból idővel egy új nemzet kezdett formálódni, amelyben a 13. századi protoorosz nyelv a lengyellel és más nyelvekkel keveredve új nyelvvé kezdett alakulni. Objektívebb (mind az ukrán délibábos, mind az orosz mitologikus történelemszemlélettől mentes) történészek szerint nagyjából a 15. század végére kialakult az ukrán nemzet. Az is csak inkább a mai Ukrajna keleti és középső részén.

Ebben (az eleinte) balparti (mármint a Dnyepertől balra, keletre található) Ukrajnában a lakosság egyre nehezebben tűrte a (főleg nyelvileg, kiváltképpen pedig vallásilag) idegen elnyomók uralmát. 1648 és 1654 között nemzeti felszabadító harc indult, amihez Bogdan Hmelnyickij hetman az oroszok segítségét kérte. Az 1654-es perejaszlavli szerződés Oroszország részévé tette a balparti Ukrajnát (és Kijevet).

2. 1654 után indult meg – *több lépcsőben, mintegy toldozva-foltozva* – Ukrajna későbbi területének kialakulása. Az 1770-es években, Lengyelország felosztásakor került (az orosz uralom alá tartozott) Ukrajnához a jobb parti Ukrajna legnagyobb része. Délen Oroszország ellenőrzése alá vonta a Fekete-tenger északi, északnyugati partjait, a Krímet, sorra alapítva a mostani nagy városokat (Odessza, Nyikolajev, a Krím, az Azovi-tenger menti kikötő- és iparvárosok). A kapitalista átalakulás kezdetével nagy iparvidékek jöttek létre, közöttük (Szentpétervárt leszámítva) az akkori Oroszország legnagyobb iparvidéke, a bányászatáról, kohászatáról és nehéziparáról mindmáig nevezetes Donyec-medence (oroszul: Donbassz). A hatalmas mérvű iparosítás alaposan átrendezte Ukrajna déli és keleti részeinek etnikai összetételét: a hatalmas birodalom minden részéből özönlött oda a munkát kereső emberek

¹ Kijev főterének (egyébként a Függetlenség terének) elterjedt elnevezése, egyben utalás az ezen a téren zajlott politikai eseményekre.

tömege. A legkülönbözőbb nemzetiségűek voltak jelen – az orosz nyelv kötötte össze őket. A helyben élő ukrán lakosság is jórészt eloroszosodott (maximum valami keveréknnyelven beszélnek). *Ukránnak vallják ugyan magukat, de tudatukat tekintve inkább oroszok.* Ez a proletárvidék a munkásmozgalomnak is fellegvára volt – ezért ez erősen a tudatukba ivódott a szovjet korszak hagyományaival együtt. Főleg a szovjet hadsereg, a Nagy Honvédő Háborúban a Szovjetunió népei által aratott győzelem emléke (amely mindmáig összefűzi a széthullott hatalmas ország polgárait, nagyon sok posztszovjet nép nemzeti azonosságtudatává válva).

Ukrajna nyugati és északi részei viszont inkább agrárvidékek maradtak. Itt a lakoságnak más volt a gondolkodásmódja: erős maradt a paraszti-kispolgári felfogás. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmével az új szovjet–ukrán vezetés gyanakodva tekintett Ukrajnának erre a másik részére. 1917 és 1930 között Szovjet-Ukrajna fővárosa a mai második legnagyobb város, a ma másfélmillió, alapvetően oroszok lakta iparváros, Harkov volt. A szovjet vezetés *a 20-as évek elején* hozta meg azt, a mostanában végzetesnek bizonyult döntését, amellyel – a paraszti-kispolgári Ukrajnában a „proletár öszszetevőt” erősítendő – *Akaratuk ellenére felszámolta és Ukrajnába tagolta be az onnan kiválni akaró, önálló köztársaságot alapító, orosz tudatú nagyipari proletariátus által kikiáltott Krivoj-Rogi–Donyecki népköztársaságot* – itt mindmáig az orosz nyelv használata a természetes.

1939 szeptemberében az összeomlott Lengyelországtól a Szovjetunió elvette/visszavette Galíciát. A Kijevi Oroszország összeomlása után (1240-es évek) *Galícia minden történelmi, szellemi, kulturális kapcsolata megszakadt az „orosz világgal”.* A helyi ukránoknak egy sajátos torz szellemi örökségű, mindent és mindenkit gyűlölő, valamiféle önálló létre mégis képtelen, ám mindentől és mindenkitől elnyomott közössége jött létre. A helyi ukrán nacionálfasiszták vezérének, Sztepan Banderának a 30-as években éppen úgy meggyűlt a baja az akkori lengyel hatóságokkal (lengyeellenes terrorcselekmények), mint később a szovjet, sőt, némileg még a megszálló német hatóságokkal is. Gyűlöletük fokozódott, amikor szembesültek a Szovjetunió sztálini, helyenként túlzott represszív vonásaival és rendszerének valóságával. *Ezért felszabadítókként fogadták a hitleri Németország csapatait,* vad zsidóüldözésbe, etnikai tisztogatásokba kezdtek. A háromnapos Ilovi pogromot említhetjük 1941. június végén, a maga mintegy ötezer áldozatával, vagy a 80–100 ezer nyugat-ukrajnai lengyel lakos minden képzeletet felülmúlóan borzalmas lemészárlását 1943–1944-ben. 1942–1943-ban olyan nácibarát tömegrendezvények képeit láthatjuk, amilyenekre még a Hitler-szövetséges Magyarországon sem voltak példák. Nyugat-Ukrajnában végezték el az ottani banditák a magyar kormánytól 1941 augusztusában kapott „bérmunkát”: 16–18 ezer magyar zsidó kiirtását. Még csak nem is a német megszállók, hanem bizony ukrán fasiszták hajtották végre az egyik legborzalmasabb háborús bűntettet: több tízezer zsidó és egyéb szovjet állampolgár lemészárlását 1941. szeptember végén, a Kijev környéki Bábij Járbán. 1943 áprilisában ukrán nácik égették el elevenen egy kis belorusz falu, Hatiny lakosságát (nem tévesztendő össze a Szmolenszk melletti Katinnal). (A tavaly május 2-án, Odesszában végrehajtott borzalmas mészárlást azért is nevezte el a helyi nép „Odesszai Hatiny-nak”.)

Tavaly május 9-e (a fasizmus fölötti Győzelem Napja, ami ma Ukrajnában immár tiltott ünnep) előtt fogadta el az ukrán parlament azt a törvényt, amellyel ezek a hóhérok (Sztepan Bandera, Roman Suhevics – akinek immár aggastyán korú fia, Jurij Suhevics az ukrán parlament korelnöke) az ukránok szabadságáért és függetlenségéért folytatott harc legnagyobb hősei közé emelkedtek (nagyjából mintha nálunk a nyilasokat ismernék el ilyeneknek). *1942. október 14. – a nácik oldalán harcoló ukrán félkatonai alakulatok megalakításának évfordulója – mára az ukrán fegyveres erők napjává avanzsált.*

Ennek az úgynevezett „hadseregnek” a piros-fekete zászlaját mára a Munkácson is elhíresült Jobb Szektor használja – a zászló, egyébként, az ország nemzeti zászlajával együtt lobog a kijevi parlament előtt. Visszatértek a náci korszak kötelező köszöntései. Olyanok, mint „Dicsőség Ukrajnának! / A hősöknek dicsőség!” „Ukrajna mindenekfelett!” „Kommunistákat/ruszkat a bitóra!”

Hát „csak” ennyi különbség van az ország nyugati és keleti fele között! A nyelvi-etnikai különbségek, ellentétek mellett *ez az, amiből Kelet- és Dél-Ukrajna orosz, oroszajkú, orosz mentalitású lakói nem kértek és nem kérnek!* A Majdan idején, néhány nappal a tüntetések kezdete után, *a Nyugat-Ukrajnából érkezett mintegy 3000 szélsőséges fegyveres vette át az események irányítását.*

Forrás: <http://vosztok.blogspot.hu/2015/08/krim-az-ut-haza.html>

3. Ukrajna több lépcsőben történő terjeszkedéséhez tartozik Kárpátalja megszerzése 1944–1945-ben. Az ukrán nacionalisták tagadják a kárpátaljai ruszinok önálló nemzeti létét. (Kárpátalja többségi lakossága ezért kérte hiába, hogy ne csatolják őket Ukrajnához.) Ezzel együtt, *sem budapesti, sem kárpátaljai magyar politikustól nem hallhattuk mindeddig, hogy Kárpátalja magyar kulturális autonómiájáért lehetőleg minden nemzetiségnek – de kiváltképpen a két legnagyobb nemzetiségnek – össze kellene fognia!*

1954-ben volt a cikk elején említett perejaszlavlai szerződés 300. évfordulója. Ebből az alkalomból Nyikita Hruscsov, az SZKP KB akkori, ukrán származású főtitkára, egyetlen tollvonással Ukrajnának adta a Krím-félszigetet. Ott mindenféle nemzetiség megtalálható, csak éppen ukrán nem (legfőképpen azok, aki 1954 óta betelepültek). Bár ennek akkortájt végső fokon még nem volt eget rengető jelentősége – a szovjet köztársaságok közötti *közigazgatási* határoknak alig volt nagyobb jelentőségük, mint nálunk a megyehatároknak. Érzelmileg mégis roppant kellemetlenül érintette a lakosságot az idegen köztársaságba való betagolás. És ami a lényeg: *ez a lépés az akkori alkotmánnyal s a fennálló törvényekkel is ellentétes volt. Amikor tehát a lakosságnak 2014. március 16-án népszavazáson módja volt véleményt nyilvánítani, csak egy történelmi igazságtalanságot orvosoltak.*

Arról még a későbbiekben lesz szó, hogy a fasiszta puccs 2014. februári győzelme után – a történelmi gyökereken túl – miért robbant ki Kelet- és Dél-Ukrajna orosz lakosságának elemi erejű tiltakozása. Egyelőre legyen elég annyi: *a független Ukrajna 23 éve – mondjon bárki bármit is – a nemzetépítés*

szempontjából kudarc volt. A Szovjetunióban még egységesnek tűnő tagköztársaságban szinte azonnal repedések jelentkeztek az ukrán függetlenség 1991. augusztusi kikiáltása nyomán. A feltörő ukrán nacionalizmus nem egyesítette, ellenkezőleg, aláásta a kialakítandó, több részből álló ország nemzeti egységét. Nem tudták – valószínűleg nem is akarták – kezelni a problémákat. Egy minden ízében recsegő-ropogó, a szétesés peremén tántorgó országban ugyanis könnyebb dolguk van a rablólovagok korát felidézve fosztogató oligarcháknak. Egy-egy rész esetleges kiszakításával pedig korlátlan urakká válhatnak a maguk szemétdombján.

A nemzeti egység ügyének a kegyelemdőfést a tavalyi puccs adta meg, amely azt a kevés, még megmaradt konszenzust is brutálisan felrúgta, szétverte, vérbe fojtotta, ami 2014 februárja előtt még megvolt. Ha egy ország egyik része hadsereggel, terrorbrigádokkal, repülőgépekkel, tankokkal és páncélosokkal, aknákkal, rakétákkal – közöttük ballisztikus rakétákkal –, nemzetközileg is tiltott fegyverekkel (kazettás és foszforbombák) ront az ország egy másik részére, ott már annak a fajta föderális átalakításnak az esélye is odavész, amely még megmenthette volna az ország területi egységét.

Összefoglalva, az igazi szakadárokat, szeparatistákat tehát nem a Donbasszban, hanem Kijevben kell keresni. Senki sem tett annyit Ukrajna szétveréséért, mint a náci junta és annak gazdái, az azt éppen Ukrajna területi egységének jelszavával támogató Nyugat. És jószerével talán Oroszország az egyetlen ország a világon, amely dicséretes állhatatossággal küzd Ukrajna megmentéséért. Hogy Oroszországnak igaza van-e abban, hogy csakugyan a végsőkéig kell próbálkozni valami olyannak a megmentésével, ami menthetetlennek tűnik, azt majd a jövő mutatja meg. Egyelőre pedig ezt teszi, még annak árán is, hogy az Ukrajnából távolodó két népköztársaságot minden eszközzel megpróbálja visszaterelgetni abba az országba, amely országgal és annak népével a két meggyötört, ezer sebből vérző népköztársaság és lakossága immár elképzelhetetlennek tartja az együttélést (és ennek két államjogi aktussal hangozt is adott).

Cinikus vélemények szerint Lengyelország már ugrásra készen áll, hogy visszavegye az 1939 szeptemberében elveszített Galíciát és Volhíniát (a hírek szerint már készülnek a restitúciós perek). Élénkebb fantáziájú oroszok pedig már azt is firtatják: nem tervezi-e Magyarország is a Kárpátaljára való visszatérését? Egyes vélemények szerint még az amerikaiaknak is inkább lenne előnyös egy darabjaira hulló Ukrajna (amelynek legalább egy-egy darabját még megpróbálhatják megkaparintani – ha már az egész, a jelek szerint, nem is fog sikerülni).

NAFEEZ AHMED

A Pentagon tömeges civilzavargásokra készül

Az USA Védelmi Minisztériumának (Department of Defense – DoD) egyik kutatási programja egyetemeket finanszíroz abból a célból, hogy nagyméretű civil mozgólódások dinamikáját, kockázatait és kriptikus elemeit modellezzék világszerte, mégpedig az USA különböző katonai ügynökségeinek felügyelete alatt.

A DoD „Minerva Kutatási Kezdeményezés”-e (Minerva Research Initiative) 2008-ban, a globális bankválság évében indult el.

A 2014–2017-es időszakra indított projektek között van egy, a Cornell University által vezetett, az USA légierő tudományos kutatási hivatala által menedzselte vizsgálat, amelynek az a célja, hogy kidolgozza a „társadalmi mozgalmak mozgósítása és fertőzései dinamikájának” empirikus modelljét. A projekt

meg fogja határozni a társadalmi fertőzések „kritikus tömegét”, mégpedig azok „digitális nyomait” tanulmányozva. Twitter-posztokat és beszélgetéseket fognak vizsgálni, hogy „kimutassák a társadalmi fertőzésben mozgósított egyéneket és mobilizációjuknak az időpontját”.

Egy másik megbízást kapott az University of Washington. Az USA hadseregének kutatási hivatala által menedzselte projekt a „több mint 1000 résztvevő tartós tevékenységével járó, nagyméretű mozgalmakra” összpontosít, és összesen 58 országra terjed ki.

Tavaly a DoD Minerva egy projektet finanszírozott azzal a céllal, hogy meghatározza, „ki nem válik terroristává és miért”. A projekt kifejezetten erőszakmentes aktivistákat tanulmányoz: „Minden vonatkozásban sok olyan egyént találunk, akik osztják azoknak a demográfiai, családi, kulturális és/vagy társadalmi-gazdasági hátterét, akik a terrorizmusban való részvétel mellett döntöttek, de maguk tartózkodnak a fegyveres harctól, még ha rokonszenveznek is a fegyveres csoportok végcéljaival. A terrorizmus-vizsgálatok eddig nem próbálták szemügyre venni ezt a kontrollcsoportot. Ez a projekt nem a terroristákról, hanem a politikai erőszak *támogatóiról* szól.”

Kapcsolatba léptem a projekt egyik vezető kutatójával, Maria Rasmussen professzorral, az USA haditengerészet posztgraduális iskolájából, és megkérdeztem, hogy miért kell a civilszervezeteknek dolgozó, erőszakmentes aktivistákat egyenlőnek tekinteni a politikai erőszak támogatóival – és mely pártokat és civilszervezeteket vizsgálják –, de választ nem kaptam.

A Minerva programstábja ugyancsak megtagadta a hasonló kérdéseimre adandó választ. A Minerva programigazgatója, dr. Erin Fitzgerald ezt mondta: „Méltányolom az aggályait, és örülök, hogy megkezesett bennünket, lehetőséget adva a tisztázásra”, majd részletesebb választ ígért. Ehelyett csak egy udvarias nyilatkozatot kaptam a DoD sajtóirodájától.

2013-ban a Minerva egy University of Maryland projektet finanszírozott az USA energetikai minisztériumának Pacific Northwest National Laboratory-jával együttműködve, hogy felmérje a klímaváltozás okozta civil nyugtalanság kockázatát. A hároméves, 1,9 millió dolláros projektben modelleket dolgoznak ki, megállapítandó, mi történhet a társadalmakkal a potenciális klímaváltozási forgatókönyvek területén.

A Minerva stábjának egyik belső e-mail-es anyaga – erre egy 2012. évi mesterdisszertáció hivatkozik – feltárja, hogy a programban gyors eredményeket akarnak elérni, amelyek közvetlenül alkalmazhatók helyszíni műveletekben. A disszertáció a Minerva által finanszírozott „radikális muszlimellenes tanulmány” egyik projektjének része volt az Arizona State University-n. Steve Corman professzor, a projekt főkutatójának belső e-mailje leír egy megbeszélést, amelynek a házigazdája a DoD humán szociális, kulturális és viselkedést modellező (Human Social Cultural and Behavioural Modeling - HSCB) programja volt. Itt felsőbb Pentagon-tisztviselők elmondták, hogy a prioritásuk „gyorsan hasznosítható lehetőségek kifejlesztése” „műveletekkel integrálható modellek és eszközök” formájában.

Noha a haditengerészeti kutatási hivatal felügyelője, Dr Harold Hawkins kezdetben biztosította az egyetemi kutatókat arról, hogy a projekt tisztán „alapkutatási erőfeszítés, így alkalmazott dolgokkal

ARANY JÁNOS: CIVILIZÁCIÓ

Ezelőtt a háborúban
Nem követtek semmi elvet,
Az erősebb a gyengétől
Amit elvehetett, elvett.

Most nem úgy van. A világot
Értekezlet igazgatja:
S az erősebb ha mi csinyt tesz,
Összeül és – helybehagyja.

nem kell foglalkozni”, a megbeszélés ténylegesen arról tanúskodott, hogy a DoD Corman e-mailje szerint az „alkalmazásokba betáplálható eredményeket” vár. A kutatóinak azt tanácsolta, hogy „olyan eredmények, jelentések stb. kidolgozásán gondolkodjanak, amelyekből a DoD világosan láthatja a helyszínekre vihető eszközök lehetséges alkalmazását”.

Sok független tudós bírálja az USA kormányának a társadalomtudomány militarizálása és a háború szolgálatában álló erőfeszítéseit. 2008 májusában az amerikai antropológiai társaság (American Anthropological Association - AAA) levelet írt a kormánynak, megjegyezve, hogy a Pentagonnak nincs „infrastruktúrája az antropológiai (és más társadalomtudományi) kutatás értékelésére” úgy, hogy az „szigorú, kiegyensúlyozott és tárgyilagos áttekintést” tartalmazzon, ezért arra szólított fel, hogy az ilyen kutatásokat olyan civil ügynökségek menedzseljék, amilyen az országos tudományos alapítvány (National Science Foundation – NSF).

A következő hónapban a DoD aláírt egy egyetértési memorandumot (Memorandum of Understanding – MoU) az NSF-fel az együttműködésről a Minerva menedzselésében. Válaszul az AAA arra figyelmeztetett, hogy bár a kutatási javaslatokat most az NSF következményeket vizsgáló tanácsai fogják értékelni, a „Pentagon tisztviselőinek lesz döntő befolyása a tekintetben, hogy kik ülnek a tanácsokban”. „Megmaradnak az aggályok az ágazatban, hogy a kutatást csak akkor fogják finanszírozni, ha az támogatja a Pentagon tematikáját. A program más bírálói, köztük az érintett antropológusok hálózata (Network of Concerned Anthropologists) olyan aggályokat vetettek fel, hogy a program gátolni fogja a kutatásokat más fontos területeken, és aláássa az egyetem szerepét, amely a független vita és a hadsereg bírálatának helye lehetne.”

David Price professzor, a Washington DC-beli St Martin's University kulturális antropológusa és a *Fegyverré alakítva az antropológiát: a társadalomtudomány a militarizált állam szolgálatában* című mű szerzője szerint: „amikor sok ilyen projekt egyes darabjait nézed, mintha normális társadalomtudománynak, szövegelemzésnek, történeti kutatásnak látszanának, de ha összegezed ezeket a résztémákat, a túlzott leegyszerűsítés alapos torzítását fedezed fel. A Minerva úgy helyezi ki a birodalom kutatási témáit, hogy az egyének egyedi hozzájárulását mintegy függetleníti az egész projekttől.”

Price professzor korábban kimutatta, hogy a Pentagonnak a társadalomtudósok katonai műveletekbe való bevonását szolgáló humán területi rendszerek (Human Terrain Systems – HTS) programja kiképzéseket tartott az „Egyesült Államokon belül”.

Price beszámolt arról is, hogy a HTS kiképzési forgatókönyveit „alkalmazták afganisztáni/iraki felkelések felszámolására”, továbbá hazai helyzetekre „az USA-ban, ahol a helyi lakosságot katonai nézőpontból úgy láttatták, mint a hatalom és a befolyás létező egyensúlyát veszélyeztető, a törvénnyel és a renddel szembenálló tényezőt”.

Egy hadijáték (szimuláció), mondta Price, egy Missouri-közi széntüzelésű erőmű szennyezése ellen tiltakozó környezetvédő aktivistákról szólt, akik közül egyesek a jól ismert Sierra Club NGO tagjai. A résztvevők feladata az volt, hogy elkülönítsék, azonosítsák a 'problémamegoldókat', a 'problémaokozókat', és a lakosság fennmaradó részét. Ez az utóbbi csoport ugyanis az információk (agymosási) műveletek fő célpontja, hogy a gondolkodását olyan nézetek és értékek felé tolják el, amely megfelel „a katonai stratégia kívánatos végső állapotának”.

Az ilyen hadijátékok konzisztensek a Pentagon sok stratégiai dokumentumával, amelyek arra utalnak, hogy a Nemzetbiztonsági Ügynökség (National Security Agency – NSA) lakossággal kapcsolatos kutatásait részben a várható környezeti, energetikai és gazdasági megrázkódtatások destabilizáló hatására való felkészülés motiválja.

James Petras, a szociológia professzora a New York-i Binghamton Egyetemen, egyetért Price aggodalmaival. Szerinte a Pentagon felkelés-elhárító műveleteihez kötődő, Minervából finanszírozott társadalomtudósok „a viselkedésformákat tanulmányozzák olyan esetekre, amikor az ideológiai alapú mozgalmakat (a hatóságok *A szerk.*) táplálni vagy elfojtani akarják”, beleértve „a tömegmozgalmakkal szembeni cselekvést”.

A Minerva elsőrendű példája a militarista ideológia mélyen szűklátókörű és önrontó természetének. Tántoríthatatlan küldetésstudattal véd egy mind népszerűtlenebb globális rendszert, amely egy piciny kisebbség érdekeit szolgálja. A biztonsági ügynökségeknek nincsenek kételyeik, amikor többségünket potenciális terroristaként állítják be.

Dr. Nafeez Ahmed nemzetközi biztonsági újságíró és egyetemi oktató.

(Fordította: Szende Gy. Forrás: *The Guardian*, 2014. június 12.)

SEUMAS MILNE

Az USA nem csökkenti háborús aktivitását, csak „suba alatt” folytatja

A Közel-Keletet ráncigáló erőszak olyan irgalmatlan lett, hogy a világ többi része alig figyelt oda az újabb rohamra egy arab ország ellen, ami azután kiterjedt háborúvá vált. Az elnyomorított Jemen elleni támadásról van szó, melyet a Nyugat által támogatott Szaúd-Arábia és más Öböl-menti diktatúrák csoportja indított el.

Ahol félszáz éve brit gyarmati csapatok kínozták és gyilkolták a jemenieket, most északról huszi lázadók harcolnak a megdöntött Abd Rabbo Mansour Hadi elnökhöz hű, szaúdiak támogatta erők ellen. A szaúdi háborús beavatkozásnak az az ürügye, hogy Jemen huszi harcosai húek az Iszlám síita szárnyához, és Irán támogatja őket. Irán támogatása a hazai huszik szemében valójában szerénynek látszik, és az általuk követett zaidi iszlám mondhatni félúton van a szunniták és a síiták között.

Az USA és Britannia természetesen vállat vállhoz vetve áll a szaúdi intervenció mellett. „Logisztikai és hírszerzési” támogatást nyújtva egy „közös tervező sejten” keresztül, az USA bejelentette, hogy megnöveli fegyverszállításait a szaúdiaknak. Philip Hammond brit külügyminiszter megígérte, hogy minden lehetséges módon „támogatják a szaúdi műveletet”. A Jemen elleni szaúdi támadás legnagyobb veszélye az, hogy szélesebb tűzvészt fog gyújtani, intenzívebbé téve a szekták, muszlim vallási irányzatok szikzmáját (szakadását) az egész régióban, s potenciálisan közvetlen konfliktust okoz Szaúd-Arábia és Irán között. A jemeni határon már 150 ezer katonát sorakoztattak fel.

A huszi felkelés (melyet támogatnak a hadsereg egyes részei és Hadi elődje is) valódi gyökerei a nyomorban és a diszkriminációban rejlenek, és visszanyúlnak Irak amerikai–brit inváziójának az idejére, tehát több mint tíz évre. Továbbá Jemen, amelyben erős az al-Kaida jelenléte, az utóbbi években gyilkos amerikai tróntámadások százainak célpontja is volt. És a polgárháború és a külső beavatkozás kombinációja új életet lehel az al-Kaidába.

Az az elképzelés, hogy Szaúd-Arábia korrupt zsarnoksága, amely a gyarmati idők óta a közel-keleti reakció szektáriánus központja, továbbá társai, az Öböl autokrata hatalmai Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnök támogatásával stabilitást, sőt szabadságot hoznak Jemen népének, a fantázia körét is meghaladja. Végül is ez az állam az, amelyik 2011-ben szétzúzta a népi felkelést Bahrainben, finanszírozta Egyiptom első választott elnökének a megdöntését 2013-ban, és évek óta szponzorálja a takfiri dzsihádisták mozgalmakat, mégpedig katasztrofális következményekkel.

A szaúdiak számára a háború Jemenben erősítheti az Arab-félsziget feletti ellenőrzésüket és vezető szerepüket a szunnita világban a síita és iráni feltámadással szemben. A nyugati hatalmak számára, amelyek állig felfegyverzik, mindez a pénzről szól, és arról a döntő szerepről, amelyet Szaúd-Arábia játszik érdekeik védelmében abban az olaj-gáz Eldorádóban, amit a Közel-Kelet jelent.

Irak és Afganisztán katasztrófája óta az USA és szövetségesei vonakodnak szárazföldi behatolást kockáztatni, de katonai beavatkozásaik sokszorozódnak. Barack Obama hét, főként muszlim országot bombázott, amióta az USA elnöke. Az arab világban most négy teljes léptékű háború dühög (Irak, Szíria, Líbia és Jemen), és mindegyikükben nyomon követhető az amerikai és a szélesebb nyugati katonai beavatkozás. Szaúd-Arábia a brit fegyverek legnagyobb piaca; az USA fegyvereladásának értéke az Öbölben meghaladja a George Bush által elértet, és Obama újrakezdte az USA katonai segítségnyújtását Egyiptomnak.

Ami változott az az, hogy most a nyugati szövetségek – igazi birodalmi módra – kijátsszák az egyik oldalt a másik ellen. Jemenben a szunnita erőket támogatják Irán síita szövetségesei ellen. Irakban ellenkezőleg: az USA és barátai légi támogatást nyújtanak az Irán által segített síita milíciáknak, amelyek az ISIS (Iszlám Állam) szunnita takfiri csoportja ellen küzdenek. Szíriában a fegyveres ellenzék egyik részét bombázzák, míg a másik részét, ellenkezőleg, kiképezik és felfegyverzik.

A nukleáris alkut Iránnal – amelyet az Obama-kormány Izrael és az Öböl-államok ellenzése közepette erőszakolt ki – ebben az összefüggésben kell látnunk. Az USA nem hagyja el a Közel-Keletet, mint egyesek képzelik, hanem ellenőrzésének hatékonyabb módját keresi kartávolságban: újra egyensúlyozva a régió hatalmait, mint Alastair Crooke korábbi MI6-os tiszt mondta, az „antagonizmusok egyensúlyában”. Egy Irán felé billenés ellensúlyozható a jemeni vagy a szíriai háborúval.

Valami hasonló látható az USA politikájában Latin Amerikában is. Csak néhány hónap múlt el Obama történelmi nyitása óta Kuba felé, amikor aláírt egy határozatot, amely Kuba legközelebbi szövetségese, Venezuelát „szokatlan és rendkívüli fenyegetésnek” nyilvánította az USA nemzetbiztonságára nézve, és szankciót vezetett be az emberi jogok állítólagos megsértései miatt. Ez utóbbiak emberi jogi ügyek, elhalványulnak sok olyan esethez képest, amelyeket maga az USA kormánya követ el, nem is beszélve az olyan leghűségesebb szövetségeseiről, amilyen Szaúd-Arábia. A rezsimváltásnak nem csak egy útja van, és az USA láthatóan Venezuela gazdasági problémáinak a lehetőségét reméli felhasználni a hosszú ideje folytatott destabilizáló kampányának a felerősítésére.

Mindez azonban olyan játszma, amely nagyon rosszul is végződhet. Ami a Jemenben folyó szaúdi agresszió USA általi támogatását illeti, az nem csak az ország széttépésének veszélyét veti fel, de magát Szaúd-Arábiát is destabilizálhatja.

Nem egy újabb, nagyhatalmak által tüzelt, vallási szekták közötti, mások által vívott (proxi) háborúra van szükség, hanem az ENSZ által támogatott tárgyalásokra, hogy véget vessenek a jemeni konfliktusnak. Ezeknek a szerencsétlen intervencióknak véget kell vetni!

(Fordította Szende György. Rövidített, szerkesztett változat. Forrás: *The Guardian* 2015. április 8.)

2015. március 15-én Barack Obama elnöki rendeletet írt alá, amely szerint Venezuela fenyegetést jelent az Egyesült Államok nemzetbiztonságára, és ezért szankciókat jelentett be a dél-amerikai ország hét vezetője ellen. A venezuelai kormány elítélte a Barack Obama által kiadott rendeletet, amely egy katonai invázió nyitánya lehet. (2015 januárjában puccskísérletet hiúsítottak meg, ebben amerikai állampolgárok is érintettek voltak.) Nicolas Maduro venezuelai elnök elutasította Obama szélsőséges intézkedéseit, és kifejtette, hogy a rendelet egybeesett egy múlt havi megghiúsított puccskísérlettel, amelyben amerikai állampolgárok is érintettek voltak. Maduro Egyesült Szocialista Pártja már tizenegy millió aláírást gyűjtött össze az amerikai akciót elítélő petíciója mellett. Maduro elnök az Egyesült Államok lakosságának is üzent.

Nicolás Maduro levele az Egyesült Államok polgáraihoz

Az elmúlt napokban Barack Obama elnök által elrendelt diszkriminációs intézkedések miatt a venezuelai államfő nyílt levelében fordult az amerikai néphez. Nicolás Maduro kijelentette, hogy Simón Bolívar népe vagyunk, hiszünk a békében, és tiszteljük a világ összes nemzetét.

Több mint két évszázaddal ezelőtt apáink megteremtették a mindannyiunk számára szabadságot és egyenlőséget biztosító Köztársaságot. Népünk nagy áldozatot hozott azért, hogy megvalósuljon a dél-amerikaiaknak az a joga, hogy megválaszthassák vezetőiket és megalkothassák saját törvényeiket. Megőrizzük Simón Bolívar történelmi örökségét, aki egész életét a hazának, az igazságosságnak és az egyenlőségnek szentelte.

Békés nép vagyunk. Függetlenségünk két évszázada alatt soha nem támadtunk meg egyetlen más országot sem. Békés régióban élünk, ahol nincsenek tömegpusztító fegyverek. A különböző felekezetek hívei szabadon gyakorolhatják vallásukat. Tiszteletben tartjuk a nemzetközi jogot és más államok szuverenitását.

A venezuelai–amerikai történelmi kapcsolatokra hivatkozva Maduro elnök hangsúlyozta, hogy népeinket kezdetektől fogva összeköti a szabadságért folytatott küzdelem. Röviddel az Egyesült Államok függetlenségének a kikiáltása után Francisco Miranda venezuelai forradalmár találkozott George Washingtonnal és Thomas Jeffersonnal, akikkel a szabadság és a függetlenség eszméjéről tárgyalt, ami nemzetünk számára alapvető fontosságú volt.

Az országaink közötti kapcsolatokat mindig a béke és a kölcsönös tisztelet jellemezte. Hagyománya van a stratégiai ágazatokban való kereskedelmi együttműködésünknek. Venezuela komoly és megbízható energiaszállító. 2005-től kezdve Venezuela a CITGO vállalaton keresztül fűtőolajat küldött alacsony jövedelmű amerikai közösségeknek. Támogatásunk hozzájárult ahhoz, hogy elviseljék a nehéz körülményeket. Szállításaink példát mutattak a határokon átívelő szolidaritásból.

A levél szerint aránytalan lépésnek tekinthető, hogy az Obama adminisztráció rendkívüli helyzetet hirdetett arra hivatkozva, hogy Venezuela fenyegetést jelent az USA biztonságára nézve. Az Egyesült Államok kormányának ez az egyoldalú és agresszív akciója nemcsak országunk ellen irányul, nemcsak

alaptalan, de sérti a szuverenitás alapelveit, a népek önrendelkezési jogát és a nemzetközi normákat. A Latin-Amerikai és Karibi Országok Közösségének (CELAC) 33 tagállama egységesen utasította vissza a washingtoni döntést. Az UNASUR szervezet nyilatkozata hangsúlyozta, hogy az Obama kormány rendelkezése nem járul hozzá a béke, a stabilitás és a demokrácia erősítéséhez a régióban.

Az USA elnökének nincs felhatalmazása arra, hogy beavatkozzon belügyeinkbe, egyoldalúan kezdeményezzen szankciókat venezuelai tisztségviselők ellen, ami alkotmányos rendünk és igazságszolgáltatásunk megsértését is jelenti. Úgy gondoljuk, hogy minden országnak be kell tartania a nemzetközi jog normáit.

Történelmünk során még sohasem fordult elő, hogy az Egyesült Államok elnöke rendeletekkel próbálta volna irányítani a venezuelaiakat. Ez egy zsarnoki és birodalmi rendszer, ami a latin-amerikai és a karibi országok és az USA kapcsolatainak legsötétebb napjaira emlékeztet. Nem fogjuk megengedni, hogy az Egyesült Államok népeivel fennálló barátságunkat befolyásolják az Obama adminisztráció minden alapot nélkülöző és értelmetlen döntései.

Kérjük, hogy az USA kormánya szüntesse meg a népünk ellen folytatott akcióit. Az UNASUR országok határozatának megfelelően helyezték hatályon kívül azt a rendelkezést, amely Venezuelát fenyegető tényezőnek minősíti. Függesszék fel a tekintélyes venezuelai funkcionáriusok elleni szankcióikat, mert ők az alkotmányunknak és törvényeinknek engedelmeskednek.

Nicolas Maduro levelének végén azt írta, hogy „meggyőződésünk szerint a szabadság védelme olyan jog, amelyről sohasem fogunk lemondani, mert ezen alapszik az emberiség jövője”. Simón Bolívárt idézte: „Venezuela nem fenyegetés, hanem a jövő.”

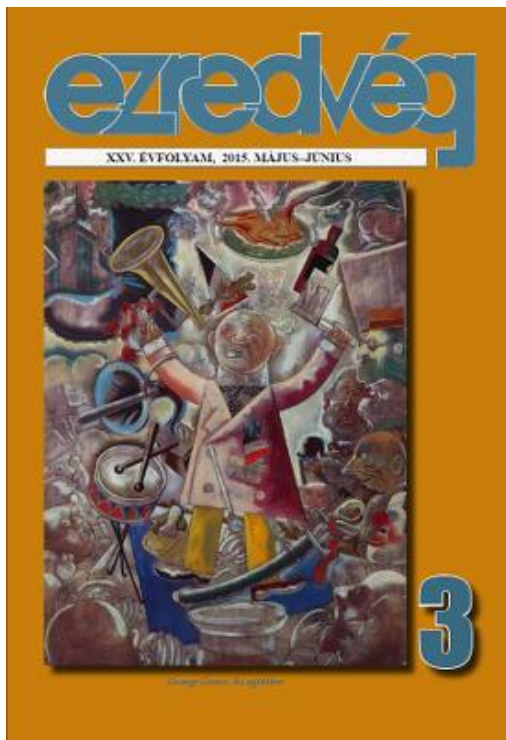
(Forrás: A Morning Star cikke alapján A Mi Időnk, 2015. március 30. Interneten [itt olvasható.](#))

Magyarország 20. századi története – röviden

Forrás: interneten kaptuk.

Ezredvég

Az Ezredvég őse, az 1989-ben a Zrínyi Kiadónál megjelenő Ezredvég-almanach nevét Garai Gábertől kapta, akit halála előtt megkértünk, hogy *Századvég* című versének címét *Ezredvégre* változtatva, legyen a tervezett baloldali szellemiségű folyóirat névadója. A névadás a *Tűz-tánc* antológia hagyományának folytatását is szimbolizálta, azok az írók indították útjára az Ezredvéget, akik a szocialista irányultságot erősíteni, nem pedig felszámolni akarták, és ebből az alapállásból voltak a Kádár-korszakban ellenzékiek.

A hagyományvállalás az 1991 májusa óta megjelenő Ezredvégben nagyon is jelen van. Ezért készítettünk különszámot annak a költőnek, Ladányi Mihálynak, akinek lírai groteszkjeiből az adósság-csapdába besétáló, az elit-bürokráciát nevelő, a gazdasági tespedést előidéző, a forradalmi öntudatot semmibevevő, az internacionalizmus helyett az Szovjetunió nagyhatalmi politikáját kiszolgáló, a párttagságot és a munkásosztályt depolitizáló, az országos

döntésekből kizorító korszak képe tekint le ránk. Ám tegyük hozzá, hogy ezt a kíméletlen körképet nem egy kívülálló, hanem a szocializmus történelmi lehetőségét föl nem adó költő alkotta meg. Hasonlóképpen ezért idéztük fel a *Tűz-tánc* emlékét a nevezetes antológia megjelenésének negyvenéves évfordulóján, és ugyancsak ezért is idézzük azokat az elődöket, Gábor Andort, Nagy Lajost, Bálint Györgyöt, Sándor Kálmánt, Benjámin Lászlót és másokat, akiket manapság nem igen szokás emlegetni.

Ez a baloldaliság a kapitalizmus elutasításán alapszik, hiszen a kapitalizmus, Ady szavával élve, semmiképpen sem non-plusz-ultra az emberiség számára. A burzsoá restauráció létrehozta hazai kapitalizmus az országot élőködő elitre és folyvást növekvő számú nincstelenekre osztotta. Lassanként ott tartunk, hogy egyre többen nemhogy lakhatási, de élhetési joggal sem rendelkeznek. A kapitalizmus egyetlen lehetőségként való elfogadása antihumánus eszmék elfogadását is jelenti, természetes hát, hogy a humánumnak elkötelezett művészek, ki-ki alkatának megfelelő módon, nem fogadhatják el azt.

Mindebből magától értetődően következik, hogy az Ezredvég írógárdája nem bújik semmiféle szekértáborba, a folyóirat kaput nyit minden emberségből építkező vers, novella, esszé előtt. Az irodalmi baloldal sohasem volt elzárkózó, kirekesztő, és ma sem az.

Nem áztatjuk magunkat azzal, hogy minden kérdésre tudunk válaszolni. A szocializmus történelmi távlatait ma még legfőljebb csak sejteni lehet, hiszen egyelőre éppen a világkapitalizmus emberiség ellenes iránya erősíti bennünk azt a meggyőződést, hogy léteznie kell alternatívának, és küzdenünk kell ezért a lehetőségért, ha nem akarjuk, hogy a barbárság kora köszöntsön ránk.

A folyóirat 100. számához írt bevezetőmben, melynek címéül azt adtam: *Tisztelt utód!*, mintha levelet küldenék abba a jövőndőbe, amelyet megélni már nem fogok, a következőket írtam:

„Folyóiratunk csak 1989 után lett-lehetett, a történelem groteszk fintoraként, amely az irodalmi baloldalnak valós lehetőséget csak a legnehezebb pillanatban juttatott, mintha megvárta volna, mire képes egy nemzedék végső nekirugaszkodásakor. Azóta halottjaink sokasodnak, akiket senki sem pótolhat.

Ön ismeri műveiket, és nem csodálkozik, hogy ezek az írások csak az Ezredvég hasábjain jelenhettek meg, és tisztában van azzal is, miért vette körül csöndből épített fal könyveiket.

Ragaszkodunk ahhoz, amire fiatalon életünket tettük fel. Nem makacsságból, hanem azért, mert tudtuk, hogy nem az omlott össze. Azért őriztük, mert bízunk Önben, hogy okosabb, ravaszabb, elszántabb lesz nálunk.”

Talán palacküzenet ez a folyóirat a Zavar és Reménytelenség Korából, a Köpönyegforgatás és Hazudozás Éveiből. Bízunk abban, hogy eljut a jövődő győzteseihez.

Simor András

főszerkesztő

Az Ezredvég előfizethető a 11784009-20300027 számú OTP-számlán.

Előfizetés egy évre 2880 Ft., fél évre 1440 Ft.

NAGYÍTÓ

A cégek több mint kétharmada kamuzik

A cégek több mint kétharmadánál találták úgy, hogy megsértik a munkajogi előírásokat. Feketemunka, állandó alkalmazott alkalmi munkásként való bejelentése, a valós munkaidő töredékének bejelentése és trükközés a fizetett szabadnapok kiadásával. A hatóság szerint, az állam perspektívájából nézve ez csalás, pontosabban adócsalás. A munkavállaló szemszögéből nézve: a kiszolgáltatottságuk, a kizsákmányolásuk fokozása. (Forrás: *nol.hu*, 2014. dec. 14.)

Insallah – Szociális Világforum Tuniszban

Nicoletta Pirotta számolt be a „Le Monde Diplomatique”-ban a Fórumról, melyet a tavalyihoz hasonlóan Tuniszban, márciusban tartottak meg. „Már 121 országból több mint ötezer szervezet vett részt vagy képviseltette magát, így mondhatjuk, hogy fontos, közismert eseménnyé vált. »Politikai síkon« azonban az előző találkozókhoz képest nem lehetett igazi előrelépést észlelni. A számos kezdeményezés, a szemináriumok a világméretű társadalmi és politikai aktivitás sokrétűségéről tanúskodtak a »lehet más a világ« jegyében. Azt is tapasztalnunk kellett azonban, hogy a résztvevő közösségek és szervezetek nem álltak össze egy közösséggé, szándékaik nem mutattak egységet, így a Fórum nemzetközi fellépése mára súlytalannak mondható. Nincs egy olyan közös projektjük, amely magában foglalná a »nemzeti« jelleg meghaladását, és a nagyon általános követeléseken kívül elmozdulna annak a világmodellnek az irányába, amelynek társadalmi viszonyai nem a profitra, az elidegenedésre, a kizsákmányolásra és egy osztály vagy egy faj felsőbbrendűségére épülnének.” (Forrás: *Le Monde Diplomatique*, magyar kiadás, 2015. április.)

Az „emberi jogokért” és a háborús bűnök ellen küzdő hazai politikusok figyelmébe

Részlet egy mariupoli lakos, Vlagyimir N. vallomásából, aki megjárta a "kijevi demokrácia" börtöneit. "Az ukrán katonák megkínoztak. Ollóval szurkálták a hasamat, leverték a vesémet... Símaszkos fegyveresek fogtak le, és vittek a mariupoli repülőtérre. Érkezés után bevitték egy helyiségbe, és elkezdtek gyötörni. Elektrosokkolót tartottak a testem felső részéhez, a szívem köré. Vízbe fojtogattak – a fejemre húzott zsákkal engedtek le valahová, és tartottak a víz alatt –, amíg el nem vesztettem az eszméletemet. Utána arra akartak kényszeríteni, hogy aláírjak valamilyen papírt. Nem írtam alá. Akkor visszavitték a cellába, másnap pedig a kínzóhelyiségbe. Vizes rongyot tettek az arcomra, és vízzel kezdtek öntözni. (Megjegyzés: ez egy kedvelt amerikai kínzási módszer, amit a kijevi junta szolgálatára érkezett vallató szakemberek megtanítottak a helyieknek. – *A fordító.*) Fuldokoltam, de hogy még kevésbé kapjak

levegőt, elektrosokkolót is bevetettek. Erősen verték a hátamat, majd késsel egy horogkeresztet vágtak bele. Ezután nagyon sokáig fájtak a veséim. Aztán elvittek az SZBU (az Ukrán Nemzetbiztonsági Szolgálat – afféle Gestapo) egyik Dnyepropetrovszk környéki kiképző bázisára. Ott tovább gyötörték minket, megaláztak, az embereket moslékos gödrökbe dobták, másokat arra kényszerítettek, hogy sírt ássanak maguknak. Rettenetesen megkínozták az embereket, szavakkal ezt el sem lehet mondani. Aztán fogolycserével szabadultam." (*Ford. Cs. S. Forrás: itt.*)

6000 Lenin emlékmű Oroszországban

Az utóbbi időben Oroszországban a vandalizmus áldozatává váltak a szovjet vezér egyes emlékművei. Április végén ismeretlenek leromboltak egy Lenin-emlékművet a Zsidó autonóm területen. 2015. május 19-én bünvádi eljárást jelentettek be egy Lenin-emlékmű eltűnése miatt a mordvin terület egyik falujában. A statisztika szerint Oroszországban, 2015 májusában, mintegy 6000 Lenin-emlékmű volt. Ugyanakkor mostanában kapott három méter magas mellszobrot J. V. Sztálin az oroszországi Lipeckben, Moszkvától 460 kilométerre. Az Ukrajnától elcsatolt Krím félszigeten pedig az ő képmásával köszöntötték a Szevasztopol utcáin elhelyezett óriásplakátok a hitleri Németország fölött aratott győzelem évfordulóját. (Források: <http://kprf.ru/activity/culture/142947.html> (*Ford. Szende*) és hvg.hu, 2015. május 6.)

Meghalt Eduardo Galeano antikapitalista író

Hetvennégy éves korában távozott az uruguayi író, újságíró, a latin-amerikai baloldal hangja. Eduardo Galeano volt Latin-Amerika egyik legfontosabb publicistája, akinek munkássága társadalom- és globalizációkritikáiról volt ismert. 1971-ben írt leghíresebb műve magyarul is megjelent *Latin-Amerika nyitott vénái – Egy kontinens kifosztásának öt évszázada* (Magvető, 1976.) címmel. Ez volt az a kötet, amellyel Hugo Chávez, Venezuela néhai elnöke 2009-ben

az Amerika-csúcson, megajándékozta Barack Obama amerikai elnököt. A könyv pillanatok alatt újra bestseller lett. Galeano művei sokáig tiltólistán voltak Latin-Amerika diktatúráiban, így hazájában is. Emigrációba kényszerült, Argentínában és Spanyolországban élt. 1985-ben tért haza Uruguayba. (Forrás: 24.hu 2015. április 13.)

A Marx Károly Társaság közleményei

- A Marx Károly Társaság és a Május Elseje Társaság Fáklya Klubjának közös havi *Fórumán* januárban Krausz Tamás történész tartott vitabevezetőt „Tüntetések és politikai alternatívák Magyarországon” címmel. Februárban Artner Annamária közgazdással beszélgettünk a *Tőke, munka és válság a globalizáció korában* (Akadémiai Kiadó) c. könyvéről. A könyvet Farkas Péter mutatta be „A mai kapitalizmus mozgástörvényei” címmel. Márciusban Morva Tamás közgazdász „Görögország és az EU csatája” címmel tartott előadást. Áprilisban kerekasztal-beszélgetést tartottunk „Feltétel nélküli alapjövedelem (FNA), illetve minimumjövedelem: lehetséges a kapitalizmusban?” címmel. Résztvevők voltak: Artner Annamária közgazdász, Somogyi Katalin közgazdász, az FNA Modern Műhely vezetője, Szentpéteri Györgyi, az Első Magyar FNA Egyesület elnöke, Benyik Mátyás közgazdász, az ATTAC Magyarország Egyesület elnöke és Nagy András közgazdász. Májusban Simor András „Cuando venga Fidel (Majd ha jön Fidel). Kuba és latin-amerikai kitekintés” címmel tartott előadást. Júniusban Farkas Péter közgazdász tartott vitabevezetőt „Tények a világgazdasági krízis tartós jellegéről, és gondolatok a kapitalizmus sokoldalú válságáról” címmel.
- A Marx Károly Társaság 2015. május 30-án tartotta *éves rendes közgyűlését*. A Társaságunk vezetőségének beszámolóját Farkas Péter elnök ismertette, a szervezeti pénzügyi helyzetünkről Hirschler Tamás ügyvezető titkár számolt be. E beszámoló, valamint a számvizsgáló bizottság jelentésének vitája és elfogadása után (a bírósági regisztrálás érdekében) a közgyűlés újra megerősítette a 2014. közgyűlésen elfogadott vezetőséget.

MARXISTA ELEKTRONIKUS KÖNYVTÁR

<http://www.marx.4u.hu>

<http://www.marx.2u.hu>

Dialektika

A Marx Károly Társaság időszaki lapja

Felelős kiadó: a Társaság elnöke

Nyilvántartási szám: 75/763/1997

Tel: 06-20-3111943

Internet: dialektika.hu

Szerkeszti: a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő: dr. Tenner György

OTP-számlaszám: 11711041-20859590